

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojeence.

Ing. J. Otáhal:

Stavbne zadruge.

Stanovanjsko vprašanje je postalo po ukinitvi stanovanjske zaščite za vse nastavljence in delavce s stalno plačo tako pereče, da so strokovne organizacije v Ljubljani sklicale dne 12. januarja javno zborovanje svojega članstva z dnevnim redom »Stanovanjske najemnine«. Na zborovanju je bilo javno ugotovljeno, da so najemnine dosegle neznošne višine in je bilo izraženo utemeljeno mnenje, da so eden glavnih vzrokov gospodarske krize. Zborovalci so z velikim navdušenjem in soglasno sprejeli resolucijo, s katero zahtevajo, da se čisti donos zgradb oziroma stanovanj postavi na pravilno in pravično bazo, ki naj bo v normalnem odnosu do obrestne mere hranilnih vlog. Cene stanovanj v Ljubljani in po ostali banovini naj se znižajo najmanj za 35 do 50%.

Ker ni pričakovati, da bi hišni posestniki in stanodajalci sami prilagodili višino najemnin vladajočim neznošnim razmeram in kupni moči delovnih slojev, pozivajo in prosijo zborovalci vlado in narodno predstavništvo, da se po zakonski poti nemudoma zaščiti življenje delovnih slojev ter uzakoni maksimiranje stanovanjskih najemnin.

Za reševanje stanovanjskega problema je v prvi vrsti treba, da se ugotove vzroki sedanjega stanja. Skoraj po vsem svetu prevladuje mnenje, da tvorijo vzroke tega stanja spremembe pridobitne prilike in pomanjkanje stanovanj. Veliko povpraševanje po stanovanjih nudi hišnim posestnikom in stanodajalcem priliko in možnost določiti cene stanovanj poljubno in brez ozira na gmotni položaj najemnikov. Ker pa se dohodki ljudi s stalnimi plačami ne morejo tem zahtevam prilagoditi, se morajo le-ti glede vseh ostalih življenjskih potrebščin tako omejiti, da vsled tega trpi kmetijstvo, trgovina in obrt. S tem se prenašajo posledice stanovanjskih razmer posredno na vse socialne in pridobitne razmere vse ljudske skupnosti, na občine in države, in radi tega je v njihovem interesu, da se pomanjkanje stanovanj trajno in energično odstrani.

Pomen stanovanja za ljudsko življenje in za socialno ureditev je kratko in lapidarno sintetiziran v rečenici, ki je padla na kongresu za stanovanja in izgradnjo mest na Dunaju l. 1926.: »Stanovanje je osnovni pogoj ljudskega življenja«, ali pa v zaključku belgijskega poročila, kjer se pravi: »Dobro stanovanje ni samo pogoj osebne in socialne higijene, temveč tudi temeljni pogoj pridobitne produkcije in družbenega miru.«

Stanovanjsko vprašanje s svojimi vplivi na socialni in gospodarski razvoj ni torej le zadeva prizadetih posameznikov, temveč skupnosti.

Radi tega prevladuje po vsem svetu prepričanje, da mora prevzeti skrb za rešitev tega vprašanja kolektivnost oz. njeni predstavniki, to so javne korporacije in sicer država, banovine, občine in zadruge.

Ureditev stanovanjskih razmer je večina kulturnih držav izvedla na dvojni način in sicer z zakoni za zaščito najemnikov in z zakoni za podpiranje gradbenega delovanja v svrhu odstranitve pomanjkanja stanovanj.

Neznosna višina najemnin je povzročila v zadnjem času utemeljeno zahtevo vseh prizadetih slojev, da se uredi višina najemnin zakonskim potom. Ker bo (oz. je že, op. ur.) to vprašanje obravnavala anketa, ki jo je sklicalo ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v Beogradu, bo prišlo v tir in je v splošnem inte-

resu želeti, da se čimpreje in zadovoljivo uredi.

Paralelna pot, ki vodi k istemu cilju, to je odstranitev pomanjkanja primernih in zlasti malih stanovanj, je pri nas šele v povojih. Deloma so se tega vprašanja lotile posamezne mestne občine, deloma posamezne stavbne zadruge; v zadnjih letih pa namerava organizirati stanovanjsko samopomoč Zveza nabavljajnih zadrug drž. nameščencev v Beogradu.

V Ljubljani je mestna občina zgradila precejšnje število stanovanjskih hiš in je pomagala tudi posameznikom s posojili, garancijami in z doljevanjem zemljišč po znižani ceni, da si zgradijo lastne domove, ter je na ta način sicer odpomogla najtežjemu pomanjkanju stanovanj, ni pa mogla odločilno vplivati na zadovoljivo in znosno ureditev višine najemnin v privatnih hišah.

Posamezne zadruge pa, ki so zbrale svoje članstvo iz sorodnih interesnih slojev, so sicer nekatere svoje člane v toliko zadovoljile, da so izposlovale potrebne kredite, podpore in bonifikacije, toda tudi te niso doživle želenega razmaha, ker so sredstva njihovih dobrotnikov z ozirom na velike denarne potrebščine stavbnih zadrug razmeroma preskromna.

Stavbna akcija Zveze nabavljajnih zadrug se šele organizira, ker je zveza dobila za svoje delovanje nekaj denarnih sredstev šele z uzakonjenjem odtegljajev. Glasom članka v 35. lanskim številki Našega Glasu je bilo sklenjeno odložiti končno odločitev glede organizacije do seje upravnega in nadzornega odbora v februarju 1932. Posamezni odborniki so baje mnenja, da je treba dati stavbnim zadrugam večje kredite ali jih povsem likvidirati. V Zvezi je menda precejšnja tendenca za drugo rešitev in za zidanje domov Zveze v posameznih večjih centrih. Ker bodo sklepi odbora zveze uredili neposredni bodoči razvoj samopomočnega reševanja stavbnega in stanovanjskega delovanja, je potrebno, da se o ti zadevi podrobno premišlja in da se poišče taka rešitev, ki bi nudila utemeljene izglede na zaželeni in tako težko pričakovani uspeh.

V prvi vrsti se je treba seznaniti z načinom rešitve stanovanjske akcije v nekaterih drugih kulturnih državah.

V Češkoslovaški je prevzela vodstvo stanovanjske akcije država, ker niso občine imele za to potrebnih zadostnih sredstev, temveč so pomagale le z odstopanjem potrebnih stavbišč, z odpisovanjem občinskih doklad in z grajenjem cest, kanalov in vodovodov v teh mestnih delih, kateri so bili vsled stanovanjske akcije na novo zgrajeni. Od l. 1919. je država uveljavila več zadevnih zakonov, po katerih je obstojala podpora države l. v garancijah za dolgove, najete za stavbe od občin, zadrug ali posameznikov in sicer za obrestovanje, amortizacijo, postranske stroške ter za povračevanje posojila, ali 2. v tem, da je dala brez jamstva za posojila za dobo 25 let stavbnemu gospodarju letni prispevek za obrestovanje in amortizacijo redno ugotovljenih gradbenih stroškov ali 3. v tem, da je država jamčila za del dopustnega posojila in nudila prispevek sorazmerno k delu gradbenih stroškov. To podporo države je izkoristilo več nego 800 stavbnih zadrug.

Pozneje je prešla država na drugi sistem podpore s tem, da je denarna sredstva reducirala in obvezala lastnike starih hiš, da doprinašajo denarna sredstva za podpiranje akcije.

S tem je dosegla, da je z neznatnim obremenjenjem posameznikov pridobila denarna sredstva brez obremenitve države. Tudi mesto Praga je na ta način izvedlo obsežno gradbeno akcijo.

Na Angleškem je bilo prvotno vzakonjeno, da plača država letno po 6 funtov za čas 20 let za vsako hišo, ki je bila zgrajena od občine in po predpisih za mala in cenena stanovanja. Pozneje je bil ta znesek v poljedelskih distriktih zvišan na 9 funtov in podaljšan na 40 let. Predpisano pa je bilo, da najemnine ne sme presežati višin najemnine za delavska stanovanja pred vojno.

Na ta način je bilo zgrajeno mnogo hiš in sicer po angleški tradiciji večinoma rodbinskih.

V Nemčiji je država pomagala v glavnem denarno, stanovanja pa so gradile zlasti občine.

Po vojni je prvotno pomagala po polovici država, po polovici pa dežele in mesta. Pozneje je bilo vzakonjeno podeljevanje posojil in sicer v višini dveh tretjin s strani države in ene tretjine s strani občine. Dalje je bil vzakonjen za grajenje novih hiš davek, iz katerega je nudila država občinam denarno pomoč za grajenje novih stanovanj.

Na Holandskem se je omejevala stanovanjska akcija na občine in zadruge, katerim je nudila finančno pomoč država in občine.

V Belgiji je država osnovala nacionalno društvo za cenena stanovanja.

To društvo je dobivalo iz državne proračuna letno podporo 100 do 150 milijonov frankov in je ustanavljalo po vsej državi zadruge. Narodno društvo daje zadrugam kredita po 25% in na amortizacijo v 65 letih. Oziraje se na stroške zadrug, vzdrževanje in popraviljanje hiš ter zavarovanja se dajejo ta stanovanja v najem na podlagi 4-2% od investicije. Na ta način je bilo zgrajenih mnogo hiš. Nacionalno društvo daje posojila samo zadrugam.

Razen tega je bil pozneje uveden sistem podpore za one posameznike, ki grade hišo zase. Tudi na ta način se je zgradilo mnogo hiš.

Na Ogrskem je gradila stanovanja večinoma država sama, zlasti v Budimpešti, na deželi pa je poleg tega dajala država občinam amortizacijska posojila pod pogoji, da so občine same preskrbele stavbišča, ceste, kanale in vodovode.

V Franciji daje država zadrugam, katere grade cenena stanovanja, posojilo po 3½% do višine 60% investicije odnosno do višine 75%, če garantira občina ali departement. Razen tega daje država občinam in zadrugam podpore do višine ene tretjine stroškov. Te podpore se morejo zvišati do dveh tretjin stroškov za družine z najmanj tremi otroki pod 16 let. Občine morajo na podlagi zakona dajati zadrugam za mala stanovanja zemljišča, posojila in garancije.

V Švici je izdala država za mala stanovanja nad 32 milijonov frankov »á fonds perdu« in 11 milijonov frankov za hipotekarna posojila. Za isto vsoto so se morali obvezati kantoni ali občine, katere so prosile za državno pomoč. Tudi tu je zavzela akcija velik uspeh in dosegla zaželeni cilj.

Danska je osnovala v svrhu rešitve državnih gradbenih fondov za posojila občinam in zadrugam za gradbo malih stanovanj.

Obresti za ta posojila znašajo 5 odstotkov, za amortizacijo in stroške se računa 1%, skupno torej 6%. Občine morajo praviloma jamčiti za polovico posojila. Ta posojila na drugo hipoteko znašajo 30—40% od gradbe-

nih stroškov, skupna posojila pa ne smejo prekoračiti 80—85%. Gradbeni gospodar mora torej imeti 15—20% investicijske glavnice. Poleg tega obstoje tudi davčne olajšave.

Na Finskem daje država za mala stanovanja občinam in zadrugam brezobrestna posojila do višine 30% vseh stroškov pod pogojem, da da občina 15% kot brezobrestno posojilo in zemljišče zastonj. Pozneje je bilo to urejeno tako, da da država posojilo na amortizacijo do višine 25% pod pogojem, da da občina 51%. V nobenem primeru ne sme posojilo presežati 80 odstotkov in gradbeni gospodar mora imeti vsaj 20% gradbene vsote. Na ti podlagi se je zgradilo približno po štiri tisoč hiš na leto.

Izdatno je delovala na tem polju tudi Italija in mestna občina dunajska, katera je zgradila okoli 45.000 stanovanj.

Iz teh kratkih podatkov je razvidno, da je stanovanjska akcija uspela zlasti ob individualnem sodelovanju stavbnih zadrug in ob zainteresiranju privatnega kapitala.

Posamezniki, ki so brez imetja, ne uživajo torej neposrednih ugodnosti tega delovanja, so pa razbremenjeni posredno, ker se z zmanjšanjem povpraševanja zmanjšajo tudi zahteve glede višine najemnin. Ker bi torej akcija korporacije, ki razpolaga z razmeroma malim kapitalom, z zidanjem lastnih hiš za oddajanje stanovanj (izvzemši prav posebne razmere) do stni ne zalegla in ker ne bi mogla pritegniti v svoj delokrog širokih slojev in njihovih denarnih sredstev, je treba, da se ideja kapitalistične podlage razen redkih izjem opusti in da se zasnije stanovanjska akcija na podlagi zadrugne in zadrugarske samopomoči s pomočjo države, banovin in občin.

Zaradi organiziranja take akcije je predvsem treba vpoštovati predpogoje za sigurno podlago za uspešno in trajno delovanje zadrug in s tem tudi za neoviran razvoj stanovanjske samopomoči.

Ti predpogoji so:

1. Obremenitev zadrugarjev zaradi aktivne udeležbe pri ti stanovanjski akciji mora biti v skladu z gmotnim položajem zadrugarjev.

2. V gmotnem oziru mora biti zagotovljena možnost neprekinjenega delovanja in razvoja stanovanjske akcije.

3. S primernimi določbami mora biti preprečena možnost izkoriščanja ugodnosti akcije v špekulativne svrhe.

Zaradi važnosti teh predpogojev jih je treba nekoliko podrobneje obravnavati in obenem premotriti za stanovanjsko akcijo potrebna sredstva.

Za skladnost obremenitve zadrugarjev z njihovim gmotnim položajem tvori izhodišče podmena, da se ti dohodki ali sploh ne morejo zvišati ali da se povečujejo le neznatno in le v daljših obdobjih vsled napredovanja ter da mora ostati zadrugarjem po poravnavi stanovanjskih obveznosti primeren znesek za ostale življenjske potrebe. To se da spričo obstoječe visoke obrestne mere doseči le tako, da nudijo merodajni faktorji vsem udeležencem zaradi njene splošne koristnosti olajšave v upravnem, davčnem, tehničnem in finančnem oziru in da pomagajo pri pridobitvi primernih stavbišč po primerni ceni. Upravne olajšave obstoje iz osvoboditve od pristojbin in taks pri vseh poslovanjih z oblastvi, pri prepisih in vknjižbah nepremičnin, pri zadolžnicah, pri izbrisih iz zemljiške knjige in pri prepisih zadrugnih hiš na rodbinske člane oz. na druge zadrugarje.

Davčne olajšave obstoje v tem, da se zadrugne hiše oproste zgraditve in vseh doklad za daljšo dobo in

to hiše z malimi stanovanji za 50 let in za dobo 20 let vse ostale zadržuje zgradbe. Tehnične olajšave se tičejo poenostavitve gradbenih predpisov glede stabilnosti in ognjevarnosti do skrajnih mej možnosti, s čimer bi se doseglo izdatno znižanje stroškov investicije na eni in dobrodošlo povečanje izrabe vseh razpoložljivih prostorov v stanovanjske svrhe na drugi strani. Pod finančnimi olajšavami je razumeti preskrbo potrebnih kreditov po najnižji dosegljivi obrestni meri in podporo države, banovin in mest v obliki garancije za posojila, in v bonifikaciji obrestne mere. Zadnje sredstvo je dosegljivo in jako učinkovito, ker se z razmeroma skromnimi sredstvi doseže izdaten uspeh. Končno je treba pomagati zadrugam pri pridobivanju primernih stavbišč po primernejši ceni, kar morejo pri nas vršiti mestna načelstva, ki imajo lastna mestna zemljišča in ki vodijo podrobni pregled ne le stavbišč, temveč tudi primernosti cen. Ni tu mišljeno pridobivanje stavbišč s posebnim uradnim ali oblastvenim pritiskom oz. z razlaščenjem, temveč le izločitev primernih kompleksov iz kroga špekulacije s tem, da jih mestne občine pravočasno odkupijo in prodajajo zadrugarjem po lastni ceni. Ta pomoč je naravna in tudi možna, ker so občine napram zadrugam finančno mnogo močnejše in lažje preneso s sukcesivno in počasno odprodajo posameznih stavbnih parcel združene dolgoročne obveznosti. Vse navedene olajšave reprezentirajo jako izdatno pomoč in ne zahtevajo razen bonifikacije obrestne mere nobenih denarnih žrtev. Bonifikacija obrestne mere sicer povzroča javnim korporacijam izdatke, toda ti so paralizirani z povečanjem dohodkov javne uprave zaradi povečane gradbene delavnosti.

Finančno zasiguranje neprekinjenosti delovanja zadrug je potrebno zato, ker nimajo stavbne zadržave brez njega zaželeno razvojne možnosti. Propaganda za čim večjo udeležbo pri stavbnih zadrugih akcijah se more z mirno vestjo vršiti le, če ima zadruga res možnost, da željam svojih članov vsaj v določenem času ugodni in jim preskrbi potrebne kredite. Za delovanje stavbnih zadrug je treba zlasti mnogo denarja in stalnega ali vsaj sukcesivnega dotoka sredstev v prvem amortizacijskem razdobju, ki bo znašalo normalno 20 let. Po preteku tega časa bodo služila za nadaljnji razvoj akcije vrnjena odplačila.

Na tak način bi bilo mogoče ustvariti krog, po katerem bi se vršilo neovirano in nemoteno delovanje stavbnih zadrug.

Na teh predpogojih organizirana stanovanjska akcija ni le finančna operacija s pomočjo kolektivnosti, temveč šola, da se široke plasti prebivalstva privadijo samopomoči in štedenja, pri čemer mali prihranjeni ali pa na amortizacijo najeti kapitali harmonično sodelujejo in jih pri tem vodijo vsi pristojni javni činitelji.

Ker pa so predpogoji za uspešni razvoj stanovanjske samopomoči jako obsežni in segajo v celo vrsto resortov centralne državne uprave, se morejo zagotoviti le, ako so urejeni s posebnim zakonom, kot se je to zgo-

dilo v pretežni večini evropskih držav.

Pri organiziranju akcije pa je predvsem treba proučiti načine in sisteme v drugih državah, ki so dosegle na tem polju že odlične uspehe in prevzeti zlasti za financiranje tiste metode, ki našim razmeram najbolje ustrezajo.

Po mojem mnenju bi pri nas najbolje uspevala organizacija na zadrugni podlagi, pri kateri bi bile zadržave le posredovalke zaradi preskrbe potrebnih posojil in zbog ureditve pravičnega in rednega odplačevanja. Zadržave se najlažje prilagode lokalnim potrebam, prilikam in stanovanjskim običajem, jačijo samozavest in smisel za potrebe kolektivnosti.

Sredstva za poslovanje zadrug tvorijo: 1. članski deleži; 2. posojila; 3. rezervni fond; 4. specialni fond in 5. drugi nepredvideni viri.

Delovanje zadrug naj bi ne šlo za dobičkom; zadržave skrbe in jamčijo za svoje lastne obveznosti in za obveznosti svojih članov, nabavljajo zemljišča in jih izročajo svojim članom, zidajo hiše in so posvetovalni organ svojih članov v vseh njihovih gradbenih poslih.

Glede zadrugnih stanovanj se priporoča gradba hiš po sledečih treh načinih:

1. Skupne članske hiše za več članov ob njihovi finančni soudeležbi pri gradbi z namenom, da pridobe člani po izpolnitvi nekih, s pravili oz. s pravilniki točno določenih pogojev lastninsko pravico glede svojih stanovanj.

Ta način gradnje je zelo ugoden in priporočljiv za vse člane, kateri so z ozirom na svoje pridobitne, družabne in kulturne potrebe vezani na sredino mesta.

2. Članske hiše, ki jih grade običajno zadrugarji sami, in katere preidejo po izpolnitvi vseh obveznosti v njih zemljknižno last. Tudi v tem primeru mora imeti zadrugar svoj kapital v naprej določenem odstotku od celokupne investicije.

3. Zadržave stanovanjske hiše, z večjim številom stanovanj, ki se oddajajo zadrugarjem v najem. Te vrste hiš, se grade ali za neimovite člane ali v takih krajih, kjer je dosti članov, ki se nameravajo po dosluženju vrniti v svoje rodne kraje. Take hiše grade zadržave same in sicer toliko na kapitalistični podlagi, da se more iz donosa obrestovati in amortizirati vsa investicija in da se iz njega morejo plačevati tudi vsi stroški in vsa popravila.

Prva dva načina gradnje hiš slonita popolnoma na zadrugarski podlagi. Da pa se morejo zadržave po izvršeni amortizaciji razbremeniti upravnih poslov pri skupnih članskih hišah, se priporoča ustvariti možnost, da bi se mogle odstopiti te hiše v zemljknižno last družbi, ki bi jo tvorili vsi zadrugarji vsake take hiše. To bi bil predlog za aktivni način odpomoci stanovanjskim križem in težavam na način, ki je gotovo etično popolnoma neporečni in je v ekonomskem oziru tudi vzgojno učinkovit.

Tudi najtežje vprašanje za oživitvorenje akcije za stanovanjsko samopomoč ni vzlic obstoječi gospodarski krizi nepremostljivo in se da rešiti na več načinov, kateri se bodo mogli jav-

no obravnavati šele potem, ko se bodo o njih v načelu izrazili pristojni činitelji.

Predmetni članek ima namen, da na ta način rešitve opozori in da zbudi

zlasti pri prizadetih slojih čim živahnější interes za ureditve in razvoj akcije, katera bi gotovo postopoma odstranila stanovanjske težave in povečala splošno blagostanje.

Da se razumemo.

Ljubljanski »Zadrugar« objavila naslednji članek, ki vsebuje nekaj zares točnih in pravih misli, katere bi bilo treba češče ponavljati.

»Naša domača industrija in »privreda« sta v zadnjem času razvile močno propagando, da naj se konzumira in kupuje pred vsem produkcija naše domače industrije. Na celi črti pozdravljamo to idejo in želimo na eni strani, da se res to izvede in da zavednost našega naroda dvignemo do potrebnega razumevanja, istočasno pa zahtevamo kot zastopniki konzumentov, da naši industrijski krogi in producenti s svojo industrijo tudi pripomorejo in omogočijo kriti se s produkcijo naše lastne industrije in produkcije. Imamo pri nabavah v domači industriji prav bridke izkušnje, ki so zasekale v konzumenta globoke rane, ki jih ni mogoče ozdraviti z lepo besedo, ampak samo s konkretnimi dejanji. Naša zadruga konzumira na primer mesečno precejšnjo količino olja in obredli smo doslej skoro vse domače tovarne, ki so v stanju kriti našo potrebo, doživeli pa smo, da je bila prva dobavljena pošiljka, to je potreba našega članstva za en mesec, dobre kvalitete, pri naslednji pošiljki pa smo bili že globoko razočarani in odij za slabo blago je padel na zadrugo, dasi zadruga ne producira olja, ampak ga samo nabavlja in prodaja članstvu, to je posreduje med tovarno in konzumentom. Kar smo doživeli pri reklamacijah, ni ravno v čast naši privredi. Iste skušnje imamo pri nabavi masti in to pri nas, kjer smo bogati na masti in mesnih izdelkih. Imamo nešteto tovarov za mast; kvalitativno do neke meje zahtevam našega članstva odgovarja samo ena, ki tudi res zmora kriti naše potrebe. Posledica tega je, da vsled nesolidnosti v tej industriji ni moremo doseči konkurenčne cene. Izkušnje, katere smo imeli z manufakturo, so bile bridke in jih naše članstvo pozna v dovoljni meri.

Premog je pri nas razmeroma jako drag, ako pomislimo, da stane TPD (Trboveljsko premogokopno družbo) produkcija ene tone premoga ca. 130 dinarjev in ga moramo plačevati ni po ca. 320 Din in privatniki po 400 do 450

dinarjev za tono. Da te razmere vpijejo po remeduri, mislimo, da nam ni potrebno poudarjati še posebej.

Trgovec se lahko postavi na drugo stališče; naročal je blago, kakor mu je konveniralo, bodisi doma ali pa iz inozemstva, ker mu je in mu mora biti ležeče v prvi vrsti, brez ozira na levo in desno, na procvitanju in dobičku lastnega podjetja in smatra že podzvestno vse druge eksperimente in akcije za sentimentalnosti, ki ne morejo biti v skladu s pojmi plodonosne trgovine, ki naj čim bogateje obrestuje njegov investirani kapital in njegovo delo.

Preveč bi bilo in tudi ni naš namen, da bi naštevati vse slučaje, ki niso na mestu, pač pa smo navedli le nekaj primerov in se oglašamo iz tega namena, naj bi domača produkcija predvsem gledala na to, da nudi konzumentu pošteno in solidno blago po primernih cenah za naše razmere. Postopanje pri oddaji produkta konzumentu pod sedanjimi metodami za industrijo, splošnost ter za konsolidacijo razmer ne more roditi pozitivnih uspehov, posebno še, ako se noče uvideti lastnih napak, odnosno jih popraviti. Radi tega apeliramo na vse merodajne činitelje v našem produktivnem svetu, predvsem v industriji, ozirajte se predvsem na interes konzumenta in njegovo zadovoljitev, ugodite njegovim zahtevam tako glede kvalitete kakor cene, in konzument se bo znal orijentirati sam, ker bo pri izbiri izbral najboljše in najugodnejše ter se navezal na domače proizvode gotovo rajši kakor pa tuje. Vsa propaganda bi lahko odpadla, kajti ta propaganda v sedanjih oblikah in pod navedenimi pogoji slika našega konzumenta kot nezaveden element našega naroda, kar pa moramo odločno odklanjati, kajti čudno bi bilo, da bi bilo mnenje in sodba manjšine merodajnejša nego konzumenta — izrazite večine. To smatramo za pogoj pravih odnošajev producenta napram konzumentu, kajti oni, ki nudi, mora zadovoljiti in ustreči zahtevam kupca in ne obratno.

Če ima že ljublj. železničarska nabavljalna zadruga tako slabe izkušnje, kaj bodo rekli šele posamezniki!

Določitev nagrad dnevničarjem.

Finančni minister je na podlagi § 166. U. z. predpisal uredbo o velikosti nagrade dnevničarjev v resortu finančnega ministrstva od 12. decembra 1931. štev. 84.476/1.

Po ti uredbi se nagrada dnevničarjem v finančnih uradih določuje po vrsti službe, katero opravljajo in glede na druginjski razred mesta, v katerem je urad, kjer vrše svojo službo. Doslej takega razlikovanja z ozirom na kraj urada pri dnevničarjih nismo poznali. Razdeljeni so dnevničarji v štiri skupine po poslu katerega opravljajo. V prvi skupini so dnevni-

čarji, ki opravljajo zvaničniške posle, pri čemur je njihova kvalifikacija (event. višja od zvaničniške) brez pomena. V drugi skupini so dnevničarji, ki opravljajo služiteljske posle, v tretji tisti, ki imajo strokovno, tehniško ali obrtno kvalifikacijo, če opravljajo posle, ki ustrezajo ti kvalifikaciji. V četrto skupino so pa uvrščeni dnevničarji, ki imajo popolno fakultetsko izobrazbo, če vrše svojo kvalifikaciji ustrezne posle.

Početna nagrada je za poedine skupine dnevničarjem po vrsti v I. drag. razredu: največ do 1100, 950,

André Birabeau:

Nezgoda.

Sluga je napol odprl vrata. »Gospod Danijel je prišel, gospod doktor.«

»Moj sin?«

Doktor Gamatte je namršil obrvi. Danijel vstopi, petnajstleten, plavalas dečko resnega, bledega obraza. Golglav je, pod pazduho tišči v platno povit zavoj, v katerem ima zvezek za algebro, Pascalove »Misli« in učno knjigo o kekmiji. Pri petnajstih letih se pač človek bolj peča s temi stvarmi, kot pri štiridesetih. Mar je potem čudno, če se drobni, petnajstletni obrazi zde tako resni?

»Dober dan oče.«

»Bog daj! Kaj pa bo novega?«

»Nič posebnega.«

Toda Danijelov glas zveni tako čudno pritajeno. Odloži knjige na stol, plašč na drugega in ko govori z očetom, mu obrača hrbet.

»Cherborez me je povabil za zvečer... Hotel sem te vprašati, če smem tja?«

»Pa zato prideš v pisarno? Dragi dečko, tu bi bil pa pač moral vprašati mamo.«

»Spotoma z gimnazije sem šel tod mimo pisarne... in prišel sem kar tako k tebi. Dal sem se ti javiti samo zato, ker mi je sluga povedal, da si sam.«

»No, že prav, ampak saj dobro veš, da nimam rad, če me motite. Ti ali pa mama zaradi sleherne malenkosti. To slabo vpliva na uslužbenca... Ker si pa že zdaj tu, sedi in si priži cigareto...«

Danijel vzame cigareto, sede pa ne. Stopi k oknu:

»Prav res neverjetno, da Te ta peklenški šunder ne moti pri delu... Toliko teh avtomobilov...«

Kratek premor. Nato dvigne Danijel zaveso, pazljivo opazuje nekaj skozi okno in nazadnje poluglasno reče:

»Da, saj res, kar se avtomobilov tiče. Gerdonovi so ponesrečili... Njihov voz se je na Versailleski cesti zaletel v drevo. Gospa Gerdonova je mrtva.«

Gamatt skoči pokoncu, nenadoma obupno zajéči, kakor kdo, ki ga udari nož, da bruhne kri.

»Simona!«

Danijel je ta vzklik pač preslišal, ker je prav ta trenutek odprl okno... Če bi se pa zdaj obrnil, bi videl ubogega, obupnega človeka, ki se je zgrudil v naslonjaču z drgetajočimi koleno, mrtvaško bledega, zmedenega obraza... In s teh pobledeh usten bi mogel prebrati besede, katerih izmučena usta ne morejo izoblikovati in ob katerih se mu stresa vse telo od nog do glave.

»Simona... ti moje vse!«

Toda fant se ne okrene. Sloni ob oknu in gleda ulično vrvenje. In vendar to ni pogled, ki bi mogel mladega Parizana posebno zanimati. Dolgo zre Danijel na cesto. Gamatte je strmoglavil v prepad, ki je tako globok, da je treba precej časa, preden se vrne na površje.

Zdaj končno se je vrnil Gamatte iz globine. Čisto uničen je, po ušesih mu zvonijo, oči ga peko... Toda že more zgrabiti dvojice povezanih misli: »Simona je mrtva.« in nato »če Danijel ne bi bil odprl okna ali pa če bi se bil obrnil...«

Amkaj zakaj se vendar ne obrne?

In kar nancrat razume Gamatte vse: Danijel pozna njegovo skrivnost. Skrivaj tako silno strast še skrbneje, trajno je ni moč prikrivati. Gamatte ni nikdar zagrešil nobene neprevidnosti, vpriči svojcev je občeval s Simono vselej, kakor da mu ni nič do nje. Toda fant je vendar vse ugenil. Mar se sicer ne bi bil že prej obrnil?

Vse je ugenil: vse ugenil. Vč, kako silna je očetova strast... Seveda ne vsega; mar bi bil sicer prišel v pisarno?... Povabilo za zvečer pri prijatelju Cherborezu je zgolj pretveza. Saj pisarna tudi ne leži ob poti v šolo... Zaradi tega je prišel...

Gotovo je izvedel za to novico že pred drugo uro, prav ko se je pripravil, da gre v šolo. Gamatte sam je odšel z doma ob tričetrt na dve. Najbrž je telefoniral kak znanec ali pa je prišla kaka znanca k gospe Gamattejevi, da sta šle skupaj nakupovat, pa ji je najnovejšo novico prinesla še toplo. »Ste že slišali? Gerdonov avto se je na Versailleski cesti zaletel v drevo... in ubega Simona... pri prči mrtva! Tako ljubezniva ženska. Strašno...«

In fant si je mislil:

1200 oziroma 1400 Din na mesec. V II. razredu: do 950, 850, 1100 oziroma 1300 Din, v III. razredu pa: največ do 850, 750, 1000 oziroma do 1200 Din na mesec.

Po vsakem dovršenem drugem letu nepretrgane in brezhibne službe se sme nagrada povečati in sicer dnevničarjem 1. skupine za 50 Din, 2. skupine za 40, 3. skupine za 60, 4. skupine pa za 80 Din na mesec.

Vsi tisti dnevničarji, ki so na dan, ko je nova uredba stopila v veljavo, to je dne 18. decembra 1931., že bili v službi države in so imeli višjo nagrado, nego bi jim pripadala po ti

uredbi, obdrže dotedanjo nagrado. Vendar se jim morajo za zvišanje nagrade računati roki od dneva postavitve in od najvišje začetne nagrade, ki je določena s to uredbo.

Nova uredba znači za dnevničarje finančne stroke znatno pridobitev, ker dopušča zvišanje nagrad, ki so bile doslej v večini primerov znatno izpod zneskov, določenih z novo uredbo. S tem zvišanjem nagrad bo dnevničarjem vsaj nekoliko zboljšal njihov težki gospodarski položaj.

Enake uredbe so izdali za dnevničarje svoje stroke tudi ostali ministri.

Gospodarska kriza.

Odkod gospodarska kriza? Iz glasnika bančnih uradnikov posnemamo, da ima generalni ravnatelj berlinske svetovnoznanne tvrdke Siemens-Schuckert letno plačo 1 milijon mark (približno 13,5 milijona dinarjev). Enako vsoto prejema še neki drugi visoki uradnik iste tvrdke. Raznih direktorjev, ki prejemajo na leto približno po 350.000 mark (okroglo 5 milijonov Din) ima tvrdka 25, ki vsi skupaj prejemajo na leto približno 12 milijonov mark (nad 160.000.000 Din). Zato pa ima tvrdka 10.000 uslužbencev, ki zaslužijo povprečno okoli 200 mark na mesec, torej na leto povprečno po 2.500 mark. Skupaj na leto zasluži torej vseh teh 10.000 nameščencev približno 330 milijonov Din napram 160 milijonom Din, katere zasluži 25 direktorjev. Posamezni ravnatelj ima torej prav tolikšno plačo kot 200 njegovih uslužbencev. Ta dejstva odkrivajo marsikaj, predvsem nas pa uče, kje iskati razloge za zmanjšano kupno moč vsega stanu ročnih in umskih delavcev.

Stiske kmetijskega stanu. O tem piše »Slovenec«: Iz zgoraj navedenega vidimo v kako zelo težkem položaju se nahaja naš kmet. Za kravo, za katero je bil l. 1913. prejel 120 kron in s tem oblekel in obul svojo družino, kupi danes, ako jo proda mesarju, samo 4 pare čevljev. Vidimo tudi, da je kljub temu, da so mesarji znižali cene mesu na 10 Din za kg, meso še vedno predrago, ker se samo izredno lepi voli prodajajo

po 4 Din za kg žive teže, slabša živina pa ceneje. Vidimo tudi, da bi moral letos naš kmet, ako bi ga bile zadele vremenske nesreče kakor marsikje, naravnost hudo stradati, posebno še zato, ker se še na umeten način z žitnim monopolom drži cena žitu in moki kvišku. Prava revščina in lakota pa že letos vlada v vseh malokmetijskih in kmetijskih družinah, kjer ne zraste dovolj žita oziroma nima gospodar ali drugi družinski član možnosti kakega zasluzka.

Težak položaj našega kmeta. »Slovenski Narod« piše: »Iz ljubljanske okolice nam poročajo: Dandanes živina kmetu malo vrže. Teleta plačujejo mesarji po 4 do 5 Din za kg žive teže. Tako dobi človek za nekaj tednov staro tele okrog 300 Din. Mleko pa, ki ga je tele v tiskem času porabilo, bi mu vrglo najmanj 1000 Din. In zato je tukajšnji kmet sosedu telička — podaril, da je imel od krave več mleka za svoje mestne naročnike. To je vsekako tudi znamenje časa, v katerem živimo.«

Stanovanjska gradbena delavnost v Zagrebu. V letu 1931. je bilo v Zagrebu sezidanih 2060 stanovanj. Od teh jih je največ, namreč 978, enosobnih s pripadajočimi pritliklinami. Dvesobnih stanovanj je bilo zgrajenih 772, s tremi sobami je 252 novih stanovanj itd. Navzlic temu živahnemu stavbnemu gibanju se v Zagrebu še vedno težko občuti pomanjkanje zdravih in primerne cenjenih malih stanovanj.

Vestnik.

Poziv. Konec decembra 1931. smo pisмено opozorili vse one gg. naročnike, ki so z večjimi zneski naročnine v zamudi. Prosimo nujno vse prizadete, da poravnajo brez odlašanja svoj dolg, si s tem zagotove redno dopušljanje lista in nas ne silijo do drugih ukrepov.

Uprava.

Novo prijave za drag. doklade upokojencev. Vsi drž. upokojenci(ke), njih vdove in sirote morajo do 1. marca 1932. predložiti fin. dirkciji prijavo za prejemanje drag. doklad na novem obrazcu. Tiskovine je založilo Društvo državnih upokojencev in upokojenk v Ljubljani, cena jim je 1 Din. Prijave morajo biti razločno lastnoručno pisane ter podpisane. Na obrazcih naj predlagatelj zgoraj na levo navedejo številko njihovega likvidacijskega lista, ki je zabeležena na vsakem mesečnem

čekovnem odrezku. Kdor do 1. marca t. l. ne vloži prijave, temu se izplačevanje drag. doklade ustavi.

Prijave upokojencev za drag. doklade. Ker je določeno v obeh uredbah, po katerih morajo drž. upokojenci do konca februarja t. l. predložiti vnovične prijave za prejemanje drag. doklad na novih obrazcih, da je treba priložiti tudi listine v dokaz resničnosti navedb, je med upokojenci nastala nejasnost, katere listine je treba priložiti. Tistim, ki so minilo jesen že vložili prijave in obenem priložili potrebne listine v dokaz istinitosti poedinih navedb, ni treba vnovič prilagati tudi teh dokazilnih dokumentov. Navedena določba velja le za spremembe, t. j. za nova, šele po vložitvi zadnje prijave nastala dejstva ali razmere. Tistim, ki so dokumente jeseni že predložili, jih ni treba več predlagati.

nežnost, pomešana z občutkom sramu, pre-maga Gamattea.

»Danijel...«
Mehko zveni očetov glas.
Toda so stvari, katerih ni mogoče izgovoriti. To je skrivnost med obema, katere si ne smeta priznati, da vesta za njo. Danijel pobere knjige s stola, obleče plašč in niči ne pogleda očeta»

»Zdaj te pa res ne bom več motil.«
Gamatte pravi samó:
»Zelo lepo si storil, moj fant, da si me sputoma obiskal.«

Dr. med. univ.

Rajner Bassin

specijalist za očesne bolezni,

ordinira v Ljubljani, Aleksandrova
cesta 4 (palača Viktorija, mezzanin)
od 11¹/₂ do 12¹/₂ in od 13¹/₂ do 15¹/₂

Telefon šte. 2537

Zavednost pa že taka! Nekateri člani Društva drž. upokojencev in upokojenk v Ljubljani so vrnili zadnji dve številki »Našega Glasu«, dasi je društvo v listu izrečno opozorilo, da se obe številki brezplačno in čisto neobvezno dostavita vsem društvnikom. Mnogi listov niso niti razgrnili, tako da so nevede upravi vrnili tudi vložene prijave obrazce (tiskovine), katere je navedeno društvo založilo in jih na ta način hotelo brezplačno razposlati članstvu. To se mu v mnogih primerih žal ni posrečilo, ker so člani brezplačno jim poslanc formularje vrnili.

Mariborska nabavljalna zadruga. O ustroju in delovanju Nabavljalne zadruge drž. uslužbencev v Mariboru, te naše vzorne in vsestranski delovne zadruške ustanove, objavimo v prihodnji številki informativni članek znanega zadrufnega delavca. V današnjem listu je to zanimivo poročilo zaradi pomanjkanja prostora žal moralo izostati.

Stanovanjska anketa v Beogradu. Ministrstvo za socialno politiko je sklicalo za dan 25. januarja v Beogradu anketo, ki naj bi proučila ves kompleks stanovanjskih vprašanj ter našla zadovoljivo in pravično rešitev tega važnega problema. Razgovorov so se udeležili zastopniki vlade, najemnikov, gospodarskih in delavskih korporacij ter hišnih posestnikov. Točnega pregleda o poteku in uspehu razgovora še nimamo, zato ne moremo objaviti dokončnega poročila. To storimo prihodnjič. Že danes pa lahko ugotovimo, da se zdi po časopisnih poročilih, da je ostalo vprašanje najemnin nerešeno, ker hišni lastniki kategorično odklanjajo slehno znižanje stanovanjskih najemnin. Zdaj preostane torej samo še, da se vprašanje reši z zakonom. — Kot zastopnik ljubljanskega akcijskega odbora državnih in zasebnih nameščencev, se je udeležil sestanka predsednik Društva drž. upokojencev g. Makso Lilleg.

Upokojenci kot dnevničarji. Na podlagi odločbe predsedništva ministrskega sveta od 13. 9. 1931., šte. 3623, je bilo odrejeno, da se osebni upokojenci, upokojeni po uradniških zakonih iz leta 1923. kakor tudi iz leta 1931. v bodoče ne smejo sprejemati v službo države kot dnevničarji ali pogodbeni uslužbenci. Polovica navedenih upokojencev, ki so bili ob uveljavljenju te odločbe v službi države, je bilo odpuščenih. Glede ostale polovice je bilo treba komisijski ugotoviti, kdo je izmed upokojencev, ki služijo kot dnevničarji ali pogodbeni uslužbenci neobhodno potreben. Izpraznjena mesta se do 1. aprila 1932. ne smejo iznova zasesti. Posle, katere so odpuščenji upokojenci opravljali, morajo vršiti redni dnevničarji, oziroma aktivni državni uslužbenci. Ti predpisi veljajo tudi za upokojence, ki so v službi banovin, neglede na to, da li so postavljeni na državni ali banovinski proračun. Ker so bili s to odločbo upokojenci, posebno tisti, ki so bili upokojeni, preden so dovršili polna službena leta, težko prizadeti, je napravila organizacija upokojencev posebno prošnjo, da bi se odločba omilila in ne veljala vsaj za predčasno upokojene.

Železničarska gospodinjstva šola v Ljubljani. Nabavljalna zadruga železniških uslužbencev je sporazumno z železniško upravo otvorila jeseni v prostorih ljubljanskega dvora, kjer se nahaja tudi železničarska menza, prvi gospodinjstki in kuharski tečaj za železničarska dekleta, ki se je že končal in se prične že drugi. Prijavilo se je toliko deklet, da jih je bilo mogoče

sprejeti le mal del, pri tem zlasti tiste, ki že pomagajo pri gospodinjstvu. Železniška in banska uprava sta to važno socialno ustanovo izdatno podprli, da se je mogla ustanoviti. Šoli načeljuje gđc. Zemljanova. Prihodnji tečaj se vrši jeseni. Nova gospodinjstka šola dokazuje, da ljublj. železničarska zadruga pravilno pojmuje svojo zadrufarsko dolžnost, ker je osnovno načelo zadrufne misli medsebojna pomoč in pa samopomoč poedincev.

Izračunitev rodbinske pokojnine. Državni svet je z razsodbo št. 42.327/31 z dne 25. XI. 1931. odločil, da se štejejo za odstotke pri odmeri rodbinske pokojnine po § 139. U. Z. le c e l a leta; določba I. odstavka § 129., t. j. začeta polovica leta se šteje za celo, velja le pri odmeri o s e b n e pokojnine.

Poskočen je pust, razposajen vesel, v veselju, ljubezni ves svet bi objel. V salonih, gostilnah je vrvež teles, na gladkih parketih pa godba in ples. Kar pa veseliam da pravi pomen, ni godba, ni ples, niti smeh preglašen. To miza je s cvetjem — pogrjnena belo, na nji izobilje: pijača in jelo. Če zraven je skleda okusnih »Jajnin«, potem je tu višek pozemskih dobrin.

Uredba o kaznilnicah. Pravosodno ministrstvo je izdalo uredbo, po kateri mora imeti vsaka kaznilnica upravnik, namestnika tega, pogodbenega učitelja, zdravnika, duhovnika, pogodbenega kateheta, blagajnika, knjigovodjo, ekonomo in preglednika računov. Dalje mora biti v vsaki kaznilnici po 8 strokovnih obrtnih poslovodij, po en poveljnik paznikov in po en paznik na 10 obsojencev in še več zvaničnikov in služiteljev. Vsi morajo imeti vtrezno usposobljenost. Upravniki kaznilnic in njihovi namestniki morajo biti diplomirani pravniki.

Novi članj glav. prosvetnega sveta. V novi glavni prosvetni svet so bili imenovani tudi g. Ivan Dimnik, šolski upravitelj v Ljubljani, predsednik dravske sekcije JUU., prof. Fran Jeran in načelnik dr. J. Mazj.

Zadrufna stanovanjska delavnost. Stanovanjska zadruga »Železniška družina« v Ljubljani je sezidala svojim članom doslej 33 hiš. Da je bilo mogoče izvesti to zamisel, je zasluga Pokojninskega zavoda, ki je dovolil pošojilo in pa banske uprave, ki je prevzela delno jamstvo za pošojilo, deloma pa tudi s svojim sklodom prispevala k odplačevanju obrokov.

Marginalije. Pod tem naslovom objavlja zagrebški »Glasnik Udruženja želez. činovnika« kratke domisljice, od katerih podajamo dve: »Čestital sem svetniku, ki je napredoval, pa se mi je zahvalil: »Hodie mihi, cras tibi«. — »Nekoč je bil nek uradnik II/3, drugi pa I/8. Prvi je bil podrejen drugemu. Oba sta bila pomaknjena v VII. skupino. Dala sta si podaljšati legitimacije. Potujeta. Prvi v I. razredu, drugi v II.«

Zavarovanja v tujih valutah in v inozemstvu. Finančni minister je izdal posebno uredbo, na podlagi katere se sme od 1. januarja 1932. dalje zavarovati le za zneske v dinarjih ter velja ta odredba za vse vrste zavarovanj. Zavarovanja pri inozemskih zavarovalnicah v inozemstvu so zabranjena, enako sklepanje zavarovanj v tuji valuti ali v zlatih dinarjih ter se bo vsaka prekršitev te uredbe strogo kaznovala.

**Obleke kemično čisti, barva, plislra
In lika tovarna J O S. R E I C H.**

Iz organizacij.

Poštarski pevski zbor. Svoječas smo že poročali, da nameravajo nižji poštni uslužbenci ustanoviti svoj pevski zbor. Začetek oktobra 1931. so ustanovili nekateri pevci med p. t. t. uslužbenci pripravljalni odbor, ki naj bi pripravljal ustanovitev samostojnega pevskega zbora. To se je izvršilo na ustanovnem občnem zboru »Pevskega zbora poštnih uslužbencev kraljevine Jugoslavije v Ljubljani«, ki se je vršil dne 29. oktobra 1931. Za predsednika je bil izvoljen g. Bizovičar, fajnik je

pa g. Fr. Poznič. Doslej se je vpisalo 19 rednih, 12 podpornih in 3 ustanovni člani. V društvo more vstopiti vsak poštni uslužbenec, ki je prijatelj petja ali pevec. Pevski zbor je popolnoma samostojen, ima lastni odbor in namerava prirediti sčasoma več koncertov. Ima svojega zborovodjo in se vaje redno vrše. Ljubljanski poštarski pevski zbor je v naši državi prvo pevsko društvo v p. t. t. stroki.

O organizaciji knjižničarjev. Konec novembra se je v Zagrebu vršil

»Za božjo voljo, če to izve oče...«
Oče bo to izvedel pri večerji, ko mu bo mati čisto mirno povedala. In ko bo zaslišal novico, bo zajecal kakor kdo, ki ga udari nož, da bruhne kri: »Simona!« In nato bo ubeg, obupan človek, z drgetajočimi koljeni, mrtvaško bledega obraza in pobledele ustnice bodo trepetaje skušale izoblikovati besede, ki se pa ne bodo odtrgale, katere bo pa vendar vsakdo lahko prebral z ust:

»Simona... ti moje vse!«
Danijel je prišel. Gotovo sta mu bili uri, ki jih je prebil v gimnaziji, grozoviti. Komaj je bilo konec šole, že je stal pred vrati pisarne v strašni zadregi... Ampak to mora povedati očetu... oče bo potem zvečer čisto miren, ko mu bo doma mati pripovedovala o nezdodi...

Fant gleda še vedno skozi okno. Čaka, da pride oče spet k sebi, da skrije robec, da merda napne vse sile in vso voljo in potlači bolečino in se vsaj nekoliko pomiri. Gamatte opazuje ozki hrbet, ki se odrtava na oknu, kakor da hoče pred vsami skriti očetovo bolečino. In silna otožna

kongres »Društva jugoslovanskih knjižničarjev«. Ta organizacija ni stara, ustanovljena je bila po vzoru podobnih društev v drugih državah. Lani in l. 1930. so bile ustanovljene sekcije v Beogradu, Ljubljani, Zagrebu in Novem Sadu. Ljubljana ima v odboru 2 delegata, gg. dr. J. Glonarja in dr. Avg. Pirjevca. Predsednik društva je gosp. Svet. Matič. Društvo namerava izdajati lastno glasilo, kar pa je za enkrat težko izvedljivo. Zato je društvo zaprosilo uredništvo glasila prosvetnega ministristva »Prosvetnega glasnika«, naj da knjižničarjem prostora v svojem listu. Društvo ima razen stanovskih tudi splošne kulturne cilje, zlasti si prizadeva pričeti s sestavljanjem celotne jugoslovanske bibliografije. Po društvenih pravilih je razen aktivnim uradnikom naših javnih knjižnic dovoljen pristop v društvo tudi bivšim knjižničarjem in sploh vsem, ki se za ta vprašanja zanimajo. Društvo jugoslovanskih knjižničarjev je bilo sprejeto že v Mednarodno knjižničarsko zvezo.

Udruga javnih činovnika v Zagrebu. Konec decembra se je vršil v Zagrebu pod predsedstvom g. Bratanića izvanredni občni zbor navedenega društva. Na dnevnem redu je bila kot edina točka sprememba pravil, ki je bila potrebna zaradi predpisov §§ 76 in 345 u. z. Notranje ministristvo je — kot smo že poročali — prošnjo organizacije, naj se ji dovoli nadaljni obstoj, ker je njen delokrog predvsem dobrodelnega značaja, ugodno rešilo pod pogojem, da se društvo omeji docela na karitativno delovanje. Po teh novih pravilih, ki so bila sprejeta na tem občnem zboru, je namen zagrebske Udruge javnih činovnika naslednji: »Z združevanjem poboljšati moralno in gmotno stanje uradništva vobče, posebej pa rednih članov Udruge, po njihovi smrti pa podpiranje njihovih otrok in vdov. Gojiti tovariško čustvo, spopolnjevati in širiti strokovno in splošno izobrazbo, dvigati stanovsko zavest, varovati stanovsko in osebno čast uradništva sploh, zlasti pa svojega članstva.« Namen društva je torej prav za prav nespremenjen, le da je dobrodelno delovanje postavljeno na prvo in glavno mesto.

Narodno gospodarstvo.

Dolgovi banovin in občin. Po statistiki, katero je fin. ministristvo sestavilo po stanju na dan 1. januarja 1931., so znašali navedenega dne vsi dolgovi naših banovin 142.8 milijonov dinarjev. Od tega zneska znaša dolg dravske banovine, ki je najbolj zadolžena 20.21%, na to pride savska banovina, ki je samo nekaj manj zadolžena, namreč z 19.88%. Od 4756 občin, za katere je finančno ministristvo sestavilo statistični pregled, je imel največji dolg Beograd, namreč 452 milijonov Din, nato pride Zagreb s 179.7 milijona, in kot tretje mesto Ljubljana s 148.2 milijona Din. Vse ostale občine skupaj so imele 383.7 milijona Din dolga. Samo vaške občine so imele na dan 1. januarja 1931. za 63.45 milijona Din dolgov.

Novi kovani denar. Izšel je zakon o kovanju srebrnih novcev po 20 in 10 dinarjev. Finančno ministristvo je pooblašeno s tem zakonom, da sme nakovati 12.5 milijona komadov srebrnikov po 20 dinarjev, srebrnikov po 10 Din pa 20 milijonov komadov, skupaj torej za 450 milijonov dinarjev. Srebrne novce bodo kot zakonsko plačilno sredstvo morale sprejemati vse državne in samoupravne blagajne v neomejenih količinah, zasebniki pa v zneskih do 500 Din naenkrat. Srebniki za 20 Din bodo tehtali 14 g in bodo imeli premer 31 mm, novci za 10 Din bodo pa tehtali po 7 g, njihov premer bo pa znašal 25 mm. Za primerjanje navedemo, da imajo sedanji naši dvadinarški novci premer 26.5 mm, dinarji pa 22.5 mm.

Umaknitev kovanega drobiža. S koncem novembra 1931., ko je dobil obvezno moč zakon o kovanju srebrnega denarja po 10 in 20 Din, je prenehal biti plačilno sredstvo naš kovani drobiž iz niklja po 20, 10 in 5 par. Prav tako tudi drobiž iz takozvane gama-kovine po 10 in 5 par, ter bivši avstro-ogrski nikljasti in železni novci ter drobiž iz pakfonga po 20 in 10 vinarjev. Do konca novembra 1932. bodo blagajna finančne direkcije in davčne uprave zamenjavale navedeni drobiž za kovane novce po 25 par.

Uradništvo po svetu.

Znižanje plač na Češkoslovaškem. Vlada češkoslovaške republike je predložila parlamentu dva zakonska osnutka, ki jima je namen zmanjšanje drž. izdatkov. S prvim zakonom namerava vlada zmanjšati plače vseh drž. uslužbencev in sicer v višini od 4 do 8%. Tistim višjim uradnikom, ki prejema jo nad 100.000 Kč plače na leto, naj se znižajo za 12%, članom vlade in narodnim poslancem pa naj se znižajo prejemki za 6%. Ves ta prihranek bi dosegel nekaj nad 200 milijonov Kč. Z drugim zakonom naj bi se letos drž. uslužbenstvu ne izplačala božična pomoč, kar bi značilo prihranek nad 230 milijonov Kč. Skupno bi torej država prihranila na uradniških prejemkih skoro pol milijarde kron.

Opustitev finančnega ravnateljstva v Celovcu. Po načrtu generalnega komisarja dr. Loebella, ki ima nalogo izvesti skrajno varčevanje v avstrijski državni upravi, naj bi se opustile tudi nekatere deželne finančne direkcije. Ta načrt baš zdaj proučuje avstrijska vlada. Organizacije vsega, pri koroških finančnih uradih zaposlenega uslužbenstva so izdelale spomenico, ki dokazuje, da bi opustitev celovškega ravnateljstva ne značila prav nobenega prihranka. Od leta 1921. so bili vsi uradi finančne uprave na Koroškem izdatno skrčeni. Dočim je bilo prej 9 carinaric, jih postoji danes samo 7. Namesto 8 davčnih okrajnih oblastev, jih je ostalo komaj troje. Od 28 davčnih uradov jih je bilo 20 opuščeni, nadzorništev fin. kontrole, katerih je bilo 32, je zdaj na Koroškem le še 22, oddelkov carinske straže pa 18, ker jih je bilo 5 opuščeni. Stalež uradništva se je skrčil od 678 na 430 oseb. Ker so strokovni odseki ravnateljstva v Celovcu tako slabo zasedeni z osebjem bi tudi z združitvijo z graški ravnateljstvom ne bili doseženi nikaki prihranki, pač pa bi tak ukrep močno oškodoval prebivalstvo, ker bi bilo primorano hoditi po svojih poslih v oddaljeni Gradec.

Nove knjige.

Josip Ribičič: Mihec in Jakec. Z risbami opremila M. in O. Gaspari.

Mladinska Matica v Ljubljani, 1931. Strani 46. — Ta knjiga, katero smo prejeli v oceno, znači v našem izvirnem mladinskem krogu pravi dogodek. Prav nič ne spominja na običajne mladinske povesti, prepogosto polne nezdrave in osladne solzavosti in vsiljivega poučevanja. Preprosto šegave zgodbe so to dveh fantičev-bratcev, njihov čar pa je v tem, da besedilo ni izključno pisano, temveč deloma risano. Ta način prisili mladega bralca, da samostojno misli in se igraje pri tem tudi nauči gladko brati. Najboljši dokaz, da je knjiga dobra, je v tem, da je danes, ko še ni dolgo kar je izšla, že domala razprodana. Avtorjem, tako pisatelju kakor ilustratorjema se je naloga zares zavidanja vredno posrečila. Našim mladim bralcem bi pa želeli še več tako lepih mladinskih knjig, kot je ta vzorna izdaja Mladinske Matice, ki je že z vsemi svojimi dosedanjimi edicijami pokazala, da ji je slovensko mladinsko slovo, ta uboga pastorka, res pri sre. Čujemo, da se pripravlja že druga izdaja »Mihec in Jakec« — knjiga to zasluži!

»Mladika«. Vsebinska 2. številka tega ilustriranega družinskega lista: Veliki Tomaž, povest. Fr. Beyk. Slovenska akropola, članek s slikami, napisal Fr. Stele. Beli teloh, napisala Mara Husova. Sledita še dve črtici Viktorja Smoleja, zanimiv popis podzemne jame Marjanščice pri Predolah, napisal P. Kunaver, nato drugi del »Triptihona o Svetih Treh kraljih« Fr. Timmenmansa. Dr. Janez Plečnik je iz anatomije napisal članek »Mesojede; rastlinojede. Sledi nadaljevanje romana S. R. Minclova« Ko so hrasti šumeli. Nato članek Fr. Čička »Poštela na Pohorju«, Nove knjige, članek o slikarju Malešu, Gospodarica, Kuharica in Za kratek čas ter Uganke. Zvezek je opremljen z mnogimi slikami po Maleševih izvornikih, med ostalimi so pa velezanimivi Plečnikovi načrti za preureditev Ljubljanskega gradu vredni posebne pažnje. — »Mladika« se naroča v Celju, Mohorjeva tiskarna in velja na leto 84 Din.

Zase dela, kdor dela za »Naš Glas«. Širite ga, naročajte ga, podpirajte ga!

Mestna hranilnica ljubljanska

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 3
je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000 Din.

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo.

Vloge se sprejemajo na knjižice in na tekoči račun. Naložbe proti odpovedi se obrestujejo po dogovoru kar najbolj ugodno.

POSOJILA se dovoljujejo na posestva, menice in vrednostne papirje čim najceneje.

Za male trgovce in obrtnike obstoji pri hranilnici kreditno društvo, za pupilne naložbe pa sodni depozitni oddelek.

Za varčevanje mladine izdaja domače hranilnike, za pošiljanje denarja po pošti pa svoje položnice.

TELEFON ŠTEV. 2016 in 2616.

Poštni čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12. in pol.

Tovariši!

Kupujte pri trdkah, ki oglašujejo v „NAŠEM GLASU“! Kdor podpira nas, ga podpiramo mi!

Telefonska številka 2412

Štev. pošt. hran. 11.165

Vzajemna posojilnica v Ljubljani

t. z. z. o. z.

Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsakovrstne kredite in posojila državnim uslužbencem proti poroštvo, zasnambi na prejemke, zastavi življenjskih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva. Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

Dežnike

Nogavice

VSE IZ LASTNE TOVARNE

v priznani solidni in elegantni izdelavi
ODDAJAMO PO TOVARNIŠKIH CENAH

v naši prodajalni v Ljubljani,

PRED ŠKOFIJO 10

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA DEŽNIKOV IN NOGAVIC

JOSIP VIDMAR

Telefon. številka 2312
Račun pošt. hran. 10.761

UČITELJSKA TISKARNA LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA
DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjige v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Ukusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

LASTNA TVORNICA ŠOLSkih ZVEZKOV

C. J. HAMANN

Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perla, opreme nevest in novorojenčkov, perja, modnih potrebščin - Predtiskarja modernih ročnih del.